

τελοῦσα τμήμα τῆς παρ' αὐτὴν Ἀκαρνανικῆς γῆς ἢ ὡς συγκαταλεγομένη μετὰ τῶν νήσων τοῦ Ἰονίου. Οἱ στίχοι τοῦ Σολωμοῦ, τοῦ Ἰουλίου Τυπάλδου, τοῦ Μακροκ, τὰ ἀποσπάσματα τῶν «Ἐλευθέρων πολιορκημένων», τὸ πλεῖστον τοῦ «Ὅρκου», αἱ ἠρώδες τῶν «Ἐπιθυμιῶν», τοῦ Τραγουδιστῆ», καὶ τοῦ «Πλάσματος τῆς Φαντασίας» μᾶς ἀνυψοῦσιν εἰς Χριστιανικοὺς παραδείσους ἢ μᾶς ἐμπνέουσι πλατωνικὰς νοσταλγίας ὑπεργνήων κόσμων, μᾶς παραδίδουσιν εἰς τὰ φιλήματα τῶν ῥεμβασμῶν καὶ εἰς τὰς θωπείας τῶν ὀνείρων, πλήττουσι τὰς αἰσθήσεις ὡς ἦχοι θρηνητικοὶ βαρβίτου, ὡς μελωδίαι πλαγιαζύλου. Τούναντίον οἱ στίχοι τοῦ Βαλαωρίτου καταφθάνουσι μέχρις ἡμῶν ὡς βαρύνχος στρατιωτικὴ ὀρχήστρα, ἐν ἧ ἀφθονοῦσιν αἱ σάλπιγγες. Δὲν ἐξεγείρουσιν ἐντὸς ἡμῶν τὸν ἔρωτα τῆς ὀνειροπολήσεως, ἀλλὰ τὸν πόθον τῆς δράσεως. Ἐντὸς αὐτῶν κινοῦνται αἱ ψυχὰι μυριῶν ἠρώων. Ἄν ποτε ἐπιλήσμονες ἑαυτῶν διατίθενται ἐπὶ τὸ ῥεμβωδέστερον καὶ ἐπιτηδεύονται ῥομαντικὴν ὑπερευκισθησίαν, ὑποκρίνονται ἀδεξιῶς καὶ καθιστῶσι προφανέστερον τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς φυσικῆς τραχύτητος τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἐπιπλάστου ἀβρότητος τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν. Ἡ ποίησις αὕτη βλέπει ἐνίοτε δράματα, ὡς οἱ προφήται, ἀλλ' οὐδέποτε ὄνειρα, ὡς οἱ ἔρασταί. Δὲν διαπρέπει ἐπὶ καθαρότητι γραμμῶν, ἀλλ' ἐπὶ ζωηρότητι χρωμάτων. Καὶ ὅταν παρίσταται πλαστικωτέρα, καὶ τότε ἐπὶ τῶν ἀγαλματωδῶν σχημάτων αὐτῆς διαχύνει ἀφειδῶς τὰ χρώματα. Καὶ τολμῶ νὰ εἶπω ὅτι ὡς ἐμφυχοῖ τὰ πάντα, οὕτω καὶ τὰ πάντα χρωματίζει πορφυρᾶ, ἐνῶ ἡ ἑπτανησιακὴ ποίησις πλέει καὶ περυγίζει ἐντὸς τοῦ κυανοῦ. Ἐλαττομένη εἰς συμμετρίαν καὶ εἰς ἀρμονίαν, ἐξέρχει εἰς ἔκφρασιν καὶ εἰς κίνησιν. Δὲν ἐξολισθαίνει εἰς ῥητορικὴν φρασεολογίαν, καὶ εἰς πατριωτικὰς μεγαλαυχίας, καὶ δὲν παραβιάζει τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς τέχνης. Οὐχὶ σπανίως θυσιάζει τὸ ἐξαιρετικὸν εἰς τὸ κανονικόν, τὸ φυσικὸν εἰς τὸ τερατῶδες, καὶ τὴν λογικὴν εἰς τὴν ἐντύπωσιν. Ἄλλ' οἱ σπεύδοντες αὕτως νὰ καταδικάσωσιν ἀμετακλήτως καὶ διὰ τὰς ἐν λόγῳ ὑπερβασίας τὸν ποιητὴν, κινδυνεύουσι νὰ συγκαταδικάσωσι, πλὴν τῶν στίχων τοῦ Βαλαωρίτου, καὶ κλασικὰ ἀριστουργήματα, σεβόμενα ὑπὸ τῶν αἰῶνων. Ἐν περισπουδᾶσθ' συγγράμματι ἀναγινώσκω τὰ ἐξῆς: «Ἦκουσα ἰατροὺς σπουδαίως ἀσχολουμένους εἰς τὴν ἐπίλυσιν δυσκόλου προβλήματος καὶ προσπαθοῦντας νὰ διευκρινήσωσιν ἂν ὄντως ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου ἔλασχεν ἐξ ἀθρωσιν τοῦ ἰσχύου. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Παναγίας τοῦ Σίξτου εἶναι ὑπερμέτρως μεγάλοι καὶ παρὰ πολὺ ἀπέχουσιν ὁ εἰς τοῦ ἄλλου. Ἐν τῇ εὐρέως πεπλατυμένη κόρῃ τοῦ

παιδίου ὅπερ κρατεῖ ἡ θεομήτωρ ἐπὶ τῶν βραχιόνων τῆς, ἰατρός τις διεγίνωσκε παθολογικὸν σύμπτωμα. Ἐν τῇ «Μεταμορφώσει», τὸ κάτω καὶ τὸ ἄνω μέρος τοῦ πίνακος παρουσιάζουσι διάφορον προοπτικὴν»¹⁾. Ἐν τῷ Ξενοφῶντι καὶ Πλάτωνι οἱ ἀρχαῖοι τεχνογράφοι ἀνευρίσκουσι πολλὰ τὰ μικροχαρῆ καὶ τὰ ἀκκίρα, καὶ ὁ Λογγίνος, ἐξαιρῶν τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Ὀμήρου, καταγγέλλει συγχρόνως τοὺς ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα ἀπαντῶντας λήρους καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἀπίθανα. Ἄλλ' ὁ αὐτὸς ἀδιστακτικῶς ἐξαγγέλλει τὴν ὑπεροχὴν τῶν μεγάλων ἔργων, ἅτινα ἀμαρτάνουσιν ἐν τισιν, πᾶν ὑπεροχὴν αὐτῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἐν παντὶ ἐξηκριθωμένα συνθέματα, ἀλλ' ὑπολειπόμενα τοῦ ὕψους τῶν πρώτων, πρὸς τὰ κεκτημένα τὰς πλείους ἀλλ' ὄχι τὰς μείζους ἀρετάς. «Ἐγὼ δ' οἶδα μὲν ὡς αἱ ὑπερμεγέθειαι φύσεις ἤμιστα καθαραὶ· τὸ γὰρ ἐν παντὶ ἀκριβὲς κίνδυνος μικρότητος, ἐν δὲ τοῖς μεγέθεσιν, ὡσπερ ἐν τοῖς ἄγαν πλούτοις, εἶναι τι χεῖρ καὶ παρολιγορούμενον». Ἐχων ὑπ' ὄψιν τοιαῦτα, ἀφ' ἐνός ἀβλεψίας καὶ ἀφ' ἐτέρου τοιαύτης ἐτυμολογίας, δὲν διστάζω ὄχι μόνον ἀθωοτικὴν ψῆφον νὰ παρᾶσχω εἰς τὸν Βαλαωρίτην διὰ τὰ τυχόν ποιητικὰ αὐτοῦ ἐξολισθήματα, ἀλλὰ καὶ νὰ κηρύξω ταῦτα ὡς ἀναποφεύκτως πηγάζοντα ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς ποιήσεως αὐτοῦ.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΛΑΜΑΣ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΟΥ

Β'.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΔΟΥΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Ἐν Λευκάδι τῇ 5 Ἰανουαρίου 1878

Φίλτατε Ροῖδη.

... Ἄλλοτε ὁ Βερναρδάκης ἐπικρίνων... τὸν εἰς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον διθύραμβόν μου, ἔγραψε σὺν τοῖς ἄλλοις ὅτι ἐπῆρα εἰς τὸ λαϊμὸ μου πολλοὺς ἐκ τῶν νεωτέρων ποιητῶν μας, διότι, γενόμενοι ὀπαδοί μου περιεφρόνησαν τὴν ἀρχαίαν καὶ ἐπεδόθησαν εἰς τὴν λατρείαν τῆς δημοτικῆς γλώσσης ἐλπίσαντες ὅτι ἤθελον ἀποκτήσῃ εὐκολον δόξαν περιβεβλημένοι τὰ δυσώδη βράκη τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ. Ἄρα ἤμην ἐγὼ ὑπεύθυνος διὰ τοῦτο καὶ ἔνοχος κατὰ τῆς νεωτέρας ποιήσεως ἐσχάτης προδοσίας.

Ἴσως ὁ Βερναρδάκης δὲν εἶχεν ἄδικον τοιαῦτα λέγων, διότι οἱ λογιώτατοι νομίζουσι ὅτι ἡ δημοτικὴ γλῶσσα καὶ ἡ δημοτικὴ ποίησις εἶναι γεννήματα καὶ θρέμματα τῶν τριόδων, ὄζουσαι τὸ οἶνον πνευμα καὶ τὴν κραυγαλήν, ἀξιολογοὶ ἴσως πρὸς διατύπωσιν αἰσχυρῶν ἢ αἰματη-

(1) G. Seailles. Essai sur le génie dans l'art.

ρῶν ὕβρεων καὶ βλασφημιῶν, οὐδέποτε δὲ ἰκαναὶ ἢ ἄξιαι νὰ ἐκφράσωσιν αἰσθήματα ὑψηλὰ καὶ εὐγενεῖς ἐννοίας. Ὡς τοιαύτως λοιπὸν τὰς περιεφρόνησαν, τὰς ἀπεικήρυξαν καὶ μὴ καταδεχθέντες νὰ τὰς σπουδάσωσι προσεπλήθησαν νὰ τὰς θάψωσι ζωντανὰς. Ἐπίστευε λοιπὸν καὶ ὁ Βερναρδάκης καὶ οἱ τῷ Βερναρδάκη ὅμοιοι, ὅτι τίποτε δὲν ἦτο εὐκολώτερον παρὰ νὰ γράψῃ τις τὴν δημοτικὴν, τίποτε εὐχερέστερον παρὰ νὰ γίνῃ τις δημοτικὸς ποιητὴς ἀφοῦ ἤθελε στέρεξῃ νὰ καταβορβορωθῇ ἀναστρεφόμενος μετὰ τοῦ λαοῦ καὶ καταπίνων τὰ ξεράσματα του. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει κατὰ τὸν Βερναρδάκη καὶ τὸν Βλάχον ὁ λαὸς ἤμην ἐγὼ, ἐγὼ ἐπομένως ὁ ἐνοχος, ὁ παρκαίτιος τῆς ἐν Ἑλλάδι ποιητικῆς καταπτώσεως.

Ὁργίσθησαν κατ' ἐμοῦ διότι τὴν δημῶδη γλῶσσαν ἐθεώρησα γνήσιον προῖον τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ, στοιχεῖον ἀπαραίτητον ἐθνικῆς ἀναπλάσεως, παρὰφυλάττειν ὑπερήφρονον βλαστήσασαν μὲν ἐκ τοῦ ἀψύχου κορμοῦ τοῦ ἀποθνήσκοντος παλαιοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, ἀλλ' ἐχρυσαν κἄλλος πρωτότυπον, ζῶν ἰδίαν, ψυχὴν ἀκατάβλητον, μέλλον λαμπρὸν καὶ μέγα. Τί τοῦ ἐβλαπτεν ἢ παρὰφυλάττειν αὐτὴ ἢ ἐπὶ μακρὸν αἰῶνα ποτισθεῖσα διὰ ποταμοῦ αἱμάτων καὶ δακρῶν, τί τοῦ ἐβλαπτε καὶ συνώμωσαν νὰ τὴν πνίξωσιν ἢ νὰ τὴν μαράνωσι βρέχοντες αὐτὴν ἀδικαίως ὄξος καὶ χολήν;

Τοῦ κάκου κοπιῶσι καὶ βασανίζονται! Ὅσον τὴν κατακόπτουν καὶ τὴν ποδοπατοῦν τόσον ἐκείνη θά θρασυμανῆ καὶ θά ἀνδρειεύεται.

Βεβαίως ἡ στιγμή εἶναι κρίσιμωτάτη καὶ ἐπικίνδυνος καθὼς εἶναι ἐν γένει ὅλαι αἱ βίαι καὶ μεταβολαὶ εἴτε ἀνήκουν εἰς τὸν ἠθικὸν εἴτε ἀνήκουν εἰς τὸν φυσικὸν κόσμον. Καθεὶς νομίζει σήμερον ὅτι ἀφοῦ ἀπεταμίευσεν ἐν τῇ διανοίᾳ του μικρὸν κεφάλαιον δημοτικῶν φράσεων, δύναται ἀκινδύνως δι' αὐτῶν νὰ τρέξῃ τὸ δημοτικὸν ποιητικὸν στάδιον καὶ νὰ γεννήσῃ ἔργα ἄξια σεβασμοῦ ἢ συμπαιθείας. Διὸ καὶ βλέπομεν καθ' ἡμέραν προβαινόντα εἰς τὸ φῶς ἄπειρα ἀκατονόμαστα στιχομαγνήματα μὴ δυναμένα νὰ θεωρηθῶσι παρὰ ὡς ἀποθήκη λέξεων χυδαίων, ξενικῶν, ἀσυναρτήτων καὶ ὡς φυχάματα ἐξ ὕλης βαναύσου, ἀκατασκευάστου, ποταπῆς.

Εἶγες λοιπὸν, φίλτατε Ροῖδη, πολὺ δίκαιον καταγγέλλων ἐν τῇ προτελευταίᾳ ἐπιστολῇ σου τὴν κατάχρησιν ταύτην καὶ τὸν κίνδυνον ὅστις θά προέκυπτεν ἀν ἔμενον ἀθεράπευτος. Ἀλλὰ μὴ φοβοῦ! Ὅσον ἡ πίεσις τοῦ λογιωτατισμοῦ ὑπῆρξε μεγάλη, τόσον ἔπρεπε νὰ εἶναι ζωηρὰ καὶ ἡ ἐξέγερσις. Μὴ φοβοῦ! Ὁ καιρὸς θά καθάρσῃ τὴν αἶραν ἀπὸ τὸ σιτάρι. Μὴ ἀμφιβάλλῃς περὶ τούτου, ἀρκεῖ μόνον οἱ νέοι τῆς Ἑλ-

λάδος ποιηταὶ νὰ μὴ δειλιάσωσιν ἀπέναντι τῶν τελευταίων ἀπηλπισμένων ἐφόδων τοῦ λογιωτατισμοῦ, ὄντες δὲ βέβαιοι περὶ τοῦ τελικοῦ θριάμβου, ν' ἀσχοληθῶσι σπουδαίως συλλέγοντες, καθαίροντες, συντάττοντες τοὺς ἀπεράντους θησαυροὺς τῆς δημοτικῆς ἡμῶν γλώσσης, τῆς γλώσσης ἐκείνης δι' ἧς ὁ νέος Ἕλλην κατὰ τὸν ἀτελεύτητον αἰῶνα τῆς δουλείας του, ἐμοιρολόγησε, δι' ἧς ἐτραγοῦδησε, δι' ἧς ἐνεψυχώθη ἐν τῷ μακρῷ ἀγῶνι κατὰ τῶν πατροπαράδωτων ἐχθρῶν του.

Ἡ μεταβολὴ ὑπῆρξε ταχεῖα, ἀπροσδόκητος. Κρυφὸ σαράκι ἔτρωγε τὸ κουφάρι τοῦ λογιωτατισμοῦ καὶ ἐνῶ ἐφαίνετο βωμολαχίος, βοδοκόκινος, στιβηρός, αἴφνης σωριάζεται καὶ καταπίπτει. Ἐπὶ τῇ ἀνεπίστῳ τελευτῇ του ἠγέρθησαν ἀπροπαρσκευαστοὶ οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος ποιηταὶ καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν ἀγῶνα ἐνδεδυμένοι τὰ πρῶτα φορέματα τὰ ὁποῖα ἔτυχε προχείρως νὰ εὑρουν. Τοῦτο δὲν μὲ φοβίζει. Ἐγὼ αὐτὸς ὅστις ἐφ' ὅλην τριακονταετίαν ἀποκλειστικῶς ἀφιερῶθην εἰς τὴν μελέτην τῆς δημοτικῆς ἐγὼ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐννοῶ τὴν γυμνότητά μου.

.....
Ταῦτα πάντα, φίλτατε Ροῖδη, ὁ καιρὸς θά τὰ κοτινίσῃ. Σεῖς δὲ οἱ Κριτικοὶ μὴ μετέρχεσθε τὸ ἔργον σας μετὰ δυσμενείας. Μὴ φαίνεσθε ἄγριοι, ἀδυσώπητοι, ἀμείλικτοι κατὰ τῶν νέων ποιητῶν τῆς Ἑλλάδος. Συμβουλευέτέ τους μετὰ γλυκύτητος, ἔχετε τὴν ὑπομονὴν νὰ τοὺς φωτίζητε. Μὴ πρὸς Θεοῦ τοὺς χλευάζετε. Ἡ εἰρωνεία, ὁ χλευασμὸς εἶναι μάχαιραι φαρμακερὰ ἰκανὰ ν' ἀπονεκρώσωσι Κύριος οἶδε ποῖαν κρυφὴν ποιητικὴν μεγαλοφυΐαν ἐπὶ καιρίᾳ καὶ ἀνεπανορθώτῳ βλάβῃ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἐθνος ἄνευ ἐθνικῆς πειρασμοῦ δὲν ἀναγεννᾶται. Θὰ ἦτο δὲ θκυμα ὅπως ἔκτακτον ἀν προώρῃσται νὰ ἦμεθα ἡμεῖς ἡ πρώτη ἐξαιρέσις τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος. Ἀνάγκη λοιπὸν ἀφευκτος νὰ γεννηθῇ καὶ νὰ προαχθῇ παρ' ἡμῖν ἡ δημοτικὴ ποίησις ἥτις μόνη δύναται νὰ ἦναι καὶ ἐθνικὴ. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τούτου πρέπει νὰ ταφῇ διὰ παντὸς ὁ λογιωτατισμὸς, καὶ πρέπει διὰ πάσης θυσίας νὰ καλλιεργηθῇ ὁ σπόρος τῆς δημοτικῆς ποιήσεως ὅπου δῆποτε καὶ ἀν φανερωθῇ εἴτε ἐν μέσῳ ἀκανθῶν καὶ τριβόλων εἴτε ἐν μέσῳ βορβορώδους ἐδάφους.

Καὶ σύ, φίλτατε Ἐμμανουήλ, σὺ ὅστις ἐπροκίσθης ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ κραταιοτάτης διανοίας, μὴ περιφρονήσῃς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς διδασκαλίας. Γνωρίζεις ὅτι ἄγρια φυτὰ καὶ θηρία ἀνήμερα διὰ τῶν θωπειῶν καὶ τῶν περιποιήσεων μεταβαλλοῦσι φύσιν καὶ καθίστανται ὠραιότατα καὶ ὠφέλιμα. Πῶς λοιπὸν δὲν θά τελειοποιηθῇ, πῶς δὲν θά προκόψῃ, πῶς δὲν θά

βασιλεύση καὶ ἡ δημοτικὴ μας ποίησις ἀφοῦ μετὰ στοργῆς τὴν ἐναγκαλισθῶσι καὶ τὴν ἀγαπήσωσιν ὅλοι;

Φθάνει . . . φθάνει . . . πρὸς Θεοῦ. Σ' ἐσκότισα καὶ θά βαρεθῆς τὴν φλυαρίαν μου.

Καλὸν νέον ἔτος καὶ συγχώρησον τὰ μουντζουρώματά μου.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ.

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετάφρασις Χ. Ἀννίνου

(Συντέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Γ'

Ἱστορία τῆς μικρᾶς Σέβης.

Οἱ ψευδεῖς μαργαρίται.

Μετὰ δύο ἢ τρία ἔτη οικειότητος καὶ κοινῶν παιγνιδίων, ἔτη, καθ' ἃ ἡ Σιδωνία ἀπέκτησε τὴν ἕξιν τῆς πολυτελείας καὶ τὴν εὐχαριν συμπεριφορὰν τῶν πλουσίων παιδῶν, ἡ φιλία αἴφνης διεκόπη.

Πρὸ πολλοῦ ᾔθη ὁ ἐξάδελφος Γεώργιος, οὐτινος ὁ κ. Φρομῶν ἦτο κηδεμῶν, εἰσῆλθεν εἰς τι Λύκειον. Ἡ Κλαίρη ἀφ' ἐτέρου εἰσῆχθη εἰς ἐκπαιδευτήριον καλογραφίων, παραλαβοῦσα ἀποσκευὴν ἡγεμονικὴν ἀκριβῶς δὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν λόγος ἐγένετο ἐν τῇ οἰκογενεῖα Σέβη νὰ εἰσαχθῆ ἡ Σιδωνία ὡς μαθητευομένη εἰς ἐμπορικὸν κατὰστημα. Ὑπεσχέθησαν πρὸς ἀλλήλας ἀμοιβαίαν ἀγάπην διαρκῆ, ὑπεσχέθησαν ἐπίσης νὰ συναντῶνται δις τοῦ μηνός, κατὰ τὰς Κυριακὰς τῆς ἐξόδου.

Τῶ ὄντι ἡ μικρὰ Σέβη μετέθη ἀκόμη μερικὰς φοράς νὰ παίξῃ μετὰ τῶν φίλων τῆς, ἀλλὰ καθ' ὅσον ἠῤῥαξαν, ἐνόηε κάλλιον τὴν χωρίζουσάν αὐτὴν ἀπ' ἐκείνων ἀπόστασις καὶ τὰ ἐνδύματά τῆς ἤρχισαν νὰ φαίνωνται αὐτῇ λίαν πτωχὰ διὰ τὴν αἰθουσαν τῆς κυρίας Φρομῶν.

Ὅταν ἦσαν οἱ τρεῖς μόνοι, οὐδὲν ἐτάρασσε τὴν παιδικὴν φιλίαν τὴν καθιστῶσαν αὐτοὺς ἴσους· ἀλλ' ἤρχοντο ἐπισκέψεις, μαθήτρια, μετὰξὺ τῶν ἄλλων δὲ ἐν μεγάλῳ κορρασίῳ, πλουσίως ἐνδεδυμένον πάντοτε, ὅπερ ἡ θαλαμηπόλος τῆς μητρὸς του συνάδευε κατὰ πάσαν Κυριακὴν διὰ νὰ παίξῃ μὲ τούς μικροὺς Φρομῶν.

Καὶ μόνον ὁσάκις τὴν ἐβλεπε ν' ἀνέρχεται τὴν κλίμακα βρενθουμένη καὶ ἀγέρωχος, ἡ Σιδωνία ἠσθάνετο τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀπέλθῃ παραχρῆμα. Ἄλλως τε τὴν ἐστενοχώρει καὶ δι' ἐρωτήσεων ἀδεξίων . . . Ποῦ κατῴκει; . . . Τί ἔργον εἶχον οἱ γονεῖς τῆς; . . . Εἶχε καὶ αὐτὴ ἄμαζαν; Ἀκούουσα αὐτὰς συνομιλοῦσας περὶ τοῦ ἐκ-

παιδευτηρίου τῆς μονῆς, περὶ τῶν φίλων τῶν, ἡ Σιδωνία συνηθάνετο ὅτι αὐταὶ ἔζων εἰς κόσμον ἰδιαίτερον, πολὺ ἀπέχοντα τοῦ ἰδικοῦ τῆς· λυπηρὴ δὲ θανάσιμος κατελαμβάνεν αὐτὴν ἰδίως ὅτε κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἡ μήτηρ τῆς ὠμίλει αὐτῇ περὶ τῆς προσεχοῦς εἰσόδου τῆς ὡς μαθητευομένης παρὰ τινι δεσποινίδι Λέ Μίρ, φίλῃ τῶν Δελομπέλ, ἣτις εἶχεν ἐν τῇ ὁδῷ Ῥοαδορέ μέγα κατὰστημα ψευδῶν μαργαριτῶν.

Ὁ Ρίσιερ σφόδρα συνηγόρει ὑπὲρ τῆς ιδέας ταύτης τῆς μαθητείας τῆς μικρᾶς.

— Ἄς μάθῃ μίαν τέχνην, ἔλεγεν ὁ γενναῖοφρων ἐκεῖνος ἀνὴρ . . . Ἐγὼ βραδύτερον ἀναλαμβάνω νὰ τῆς ἀγοράσω ἓνα μαγαζὶ . . .

Καὶ ἀκριβῶς ἡ δεσποινὶς Λέ Μίρ ἔλεγεν ὅτι ἐσκόπει ν' ἀποσυρθῆ μετὰ τινος ἔτη. Ἡ εὐκαιρία ἦτο καλὴ.

Μίαν πρωΐαν, μελαγχολικὴν πρωΐαν Νοεμβρίου, ὁ πατὴρ τῆς τὴν ὠδήγησεν εἰς τὴν ὁδὸν Ῥοαδορέ, εἰς τὸ τέταρτον πάτωμα τῆς παλαιᾶς οἰκίας, παλαιότερας καὶ ἀμαυροτέρας τῆς ἰδικῆς τῶν.

Κάτω εἰς τὴν ἄκραν τοῦ διαδρόμου ἀνήρτην-το πλείσται ὅσαι ἐπιγραφαὶ χρυσοῖς γράμμασιν οἶον Κατασκευὴ κουτιῶν τοα.λέττας, ἀλθῆσεις ψευδεπίχρυσου, ἀθῆματα παιδῶν, ὄργανα ἀκριβοῦς καταμετρήσεως ἐξ ὑέ.λου, ἀνθοδέσμη διὰ κόμψας, ἐιδικότης εἰς ἀγροτικὰ ἄνθη, ὑψηλὰ δὲ μικρὰ ὑέλινη προθήκη κονισαλέα. ἐν τῇ περιδέραια ἐκ κιτριμσάντων μαργαριτῶν, καὶ σταφυλαὶ καὶ κεράσια ἐξ ὑέλου περιέβαλλον τὸ ἐπιδεικτικὸν ὄνομα τῆς Ἀγγελίνης Λέ Μίρ.

Ἦτο φρικτὴ ἡ οἰκία ἐκείνη!

Δὲν ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ οὐδὲ καν τὸ εὐρύχωρον μεσανάβαθρον τῆς οἰκίας ἐνθα κατῴκει ἡ οἰκογένεια Σέβη, τὸ ἀμαυρὸν ἐκ τῆς πολυκαιρίας ἀλλὰ φειδρυνόμενον διὰ τοῦ παραθύρου του καὶ διὰ τῆς ἀπόψεως ἦν παρῆρχεν αὐτῷ τὸ ἐργοστάσιον. Κλίμαξ στενὴ ἤγε πρὸς τὴν στενὴν θύραν τῆς, εἶπετο δὲ σειρὰ πλακοστρώτων δωμάτων, πάντων παγερῶν καὶ στενοχώρων· εἰς τὸ τελευταῖον αὐτῶν εὐρίσκετο γοργία κυρία, φέρουσα βοστρύχους οὐλοῦς περὶ τοὺς κροτάφους καὶ μαῦρα κολοβά χειρόκτια, ἣτις ἀνεγίνωσκε πιναρὸν τεῦχος τῆς *Μυθιστορικῆς βιβ.βιοθήκης* καὶ ἐφαίνετο σφόδρα δυσηρεστημένη διότι τὴν ἀπρησχόλου ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως.

Ἡ δεσποινὶς Λέ Μίρ (γράφουσα οὕτω διηρημένον τὸ ὄνομα τῆς) ὑπέδεχθη τὸν πατέρα καὶ τὴν κόρην χωρὶς νὰ ἐγερθῆ, ὠμίλησεν ἐπὶ μακρόν περὶ τῆς ἀπολεσθείσης εὐπόρου καταστασεως τῆς, περὶ τοῦ πατρὸς τῆς, γηραιοῦ εὐπατρίδου ἐκ Ῥουέργης—εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῆ τις πόσους γηραιοὺς εὐπατρίδας παρήγαγε μέχρι τοῦδε ἡ Ῥουέργη! — περὶ ἐνὸς δολίου ἐπιστάτου, ὅστις εἶχεν ἀπέλθῃ ὑπεξαιρέσας πα-